

Kinder Torah

Parashas Devarim

The Beginning

Avi, it's time to get up."

"I'm so tired Imma. Can I sleep another five minutes?"

"That is what you said five minutes ago, and five minutes before that. Now you are out of time. You must get up."

"Okay, Imma. But I am moving very slowly. I can't just start my day with a bang."

"Why not, Avi? If you wake up with the right attitude, you whole day will go well. You will pray well, eat well, learn well, and relate well to people. The opposite is also true. Someone who wakes up lazy, or with a bad attitude, will inevitably stumble. He will get angry for no reason, even without bad intentions. His *tefillah* will not be clear. He may overeat. When he finally reaches Yeshiva and opens the Gemora, he will find that he has difficulty concentrating. 'The learning is just not going for me today,' he says. And so, he closes the Gemora and wastes several hours doing unnecessary things. What is he thinking? 'I am having a bad day. It just happens like that sometimes. There is nothing that I can do about it.' By this point he is actually right. He is trapped in the clutches of a bad attitude which is making everything go sour. However, if he thinks that days like this just happen, he is making a big mistake. This all could have been avoided by beginning the day on the right foot."

"Those are very encouraging words, Imma."

"The Mashgiach, Rav Yerucham Levovitz zt"l, refers to this as a great fundamental principle in serving Hashem. He deduces it from a verse in this week's parasha."

"Please share it with me, Imma."

"The very first verse states, 'These are the words that Moshe spoke to all Israel on the other side of the Jordan . . . and Di Zahav' (Devarim 1:1). Rashi explains that Moshe delivered words of *tochacha* (constructive criticism) to Klal Yisrael by hinting to the places where they had sinned over the past forty years. 'Di Zahav' refers to the *Chet Ha'egel* (Sin of the Golden Calf). They sinned because they had an abundance of gold, as the Gemora (Berachos 32a) states: Moshe said to The Holy One, 'Master of the World! The gold and silver that You bestowed upon Yisrael in such great quantities, until they said, "enough!" caused them to make the Golden Calf.' The Hebrew word for 'enough' is 'dai' which is similar to 'di'; and the word for gold is 'zahav.' Therefore Di Zahav is the hint to *Chet Ha'egel*."

"That is fascinating Imma, but they amassed the gold and silver when they left Mitzrayim and at the Yam Suf. Those

events occurred months before the *Chet Ha'egel*."

"Excellent, Avi. That is precisely Rav Yerucham's point. They root of the *aveyra* (sin) began long before it was actually committed. At first glance, the excess gold has no relevance to the *chet*. However, our sages, with their penetrating vision, see things differently. They look back to the beginning. In doing so, they teach us a fundamental principle. A person's deeds, whether good or bad, are dependent upon the beginning. Therefore, a person must be careful when he begins something. For his success or failure is determined at the starting point."

"I see, Imma. That is why you want me to start my day on the right foot."

"Precisely, Avi. Rav Yerucham also cites the Rambam (Moreh Nevucim 1:34) who points out that a lack of preparation prevents most people from acquiring wisdom. Wisdom is easy to acquire if you prepare yourself. The preparation begins early in the morning, hours before you open the Gemora. The wise many conducts himself differently, from the first moment that he open his eyes, in order to be ready to learn."

"I understand, Imma. Thank you for having this talk with me. You have really changed my attitude. I am going 'rise like a lion' and start my day on the right foot. Then, when I sit down at the Gemora, I am going to become a big Talmid Chochom."

"May you have much success, Avi!"
"Amen."

Kinderlach . . .

Rav Yerucham sums it all up. Each and every mitzvah has a beginning. Each and every action has a beginning. If a person wants to succeed, he must make a good preparation. Without a good beginning, he cannot accomplish anything. The mitzvah very often begins long before we realize. From the start of the day, we must put ourselves in the proper frame of mind to do the mitzvah correctly. Then it will go easily for us! Kinderlach, make your day go well. Succeed in your mitzvos and good deeds. Give them a good beginning. Get up in the morning like a lion, to do the will of our Father in Heaven.

Because They Love You

The book of Devarim is the book of *tochacha*. Moshe Rabbeinu, shortly before his death, gathered the Jewish people together and reviewed their mistakes of the past forty years. He also taught and reviewed the fundamentals of Jewish

thought and service to Hashem. Rav Shamshon Refael Hirsch comments that the first eleven chapters of the book of Devarim contain the foundations of love, fear, and cleaving to Hashem. Not only for that generation, but also for all time.

Does anyone like hearing *tochacha*? We usually try to avoid it and surely are not happy with the person who criticizes us. The "Daas Zekanim MiBaalei HaTosfos", in their commentary on the Torah, have a different outlook. "One who criticizes a person will later find favor in his eyes; more so than the one who unjustly praises him." Moshe Rabbeinu criticized the Jewish people, and Bilaam praised them. This is comparable to the son of a king who had two officers, one who loved him and one who hated him. The one who loved him told him that he must obey the word of the king. If not, his father would have no mercy upon him. The other officer told him to do whatever he liked. After all, his father is the king. Nothing will happen to him. The first officer is like Moshe Rabbeinu, who spoke these words of *tochacha*. They have protected and guarded us for thousands of years. The second officer is like Bilaam who said, "How good are your tents Yaakov". Do whatever you like. You are Hashem's favorite nation and He will never punish you.

The commentary concludes by stating that one who accepts *tochacha* will be blessed. The Jewish people were certainly willing to accept *tochacha*. How do we know that? Rav Leib Chasman in his sefer "Ohr Yohel" points out that just a word of hint was enough. The *tochacha* consisted of the name of the place where the sin occurred. Nothing more was necessary. The Medrash Rabba (Devarim 1:9) states, "Hashem said to Moshe, 'Since the Jewish people accepted the *tochacha*, you must bless them.' Immediately Moshe Rabbeinu blessed them. All who accept *tochacha* merit blessings."

Kinderlach . . .

When we make mistakes, Abba and Imma must correct us. Sometimes a word is enough, but other times we need to hear more. It is not always pleasant to be criticized. When you think about it, you will realize that they are doing it because they love you. If not, they would just let you continue making mistakes. However, they love you and want the best for you. You also want the best for yourself. You also want the bracha reserved for those who accept criticism. Now doesn't that make it much easier to listen?

הגדרת לבנר

פרשת דברים

בלי סיבה, אפילו בלי שתהיינה לו כוונות רעות. תפילתו לא תהיה בהירה. הוא יאכל יותר מדי. כאשר יגיע סוף סוף לשיבה ויפתח את הגמרא, הוא יתקשה להתרכז. 'הלימוד פשוט לא מצליח לי היום', הוא יאמר. וכך, הוא יסגור את הגמרא ויבזבז כמה שעות בדברים בטלים. ומה תהיינה מחשבותיו בשעות אלה? 'היום איננו יום מוצלח. קורה לפעמים. אין מה לעשות'. ובאותו רגע הוא אכן יצדק, שהרי הוא כלוא בתוך המחשבות השליליות שלו, שגורמות לכל המעשים שלו להיכשל. אבל אם הוא אכן יחשוב שפשוט 'קורה כך לפעמים' – הוא יטעה טעות חמורה. כל זה היה ניתן למניעה אם הוא היה מתחיל את היום בטוב."

"המלים שלך מעודדות אותן, אמא."
"המשגיה, ר' ירוחם לבוביץ זצ"ל, מתייחס לזה כעקרון יסוד בעבודת ה'. והוא מסיק אותו מפסוק בפרשת השבוע הזה."
"איזה פסוק, אמא?"

"הפסוק הראשון אומר: 'אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן... ודי זהב' (דברים א', א'). רש"י מבאר שמשה מוכיח כאן את ישראל בכך שהוא רומז למקומות שבהם חטאו בארבעים השנים הקודמות. 'די זהב' רומז לחטא של עשיית עגל הזהב. הם חטאו משום שהיה להם זהב רב, כפי שאומרת הגמרא (ברכות ל"ב ע"א): 'כך אמר משה לפני הקב"ה, רבונו של עולם! בשביל כסף זהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו **די = די-זהב**] הוא גרם שעשו את העגל'. מכאן ש'די זהב' הוא רמז לחטא העגל."

"זה ממש מעניין, אמא. אך הרי הם זכו בכסף ובהב כאשר יצאו ממצרים ולאחר קריעת ים סוף. ואירועים אלה קרו כמה חודשים לפני חטא העגל."

"מצוין, אברימי. זוהי בדיוק הנקודה של ר' ירוחם. שורש העבירה נוצר הרבה לפני שאדם באמת עובר את העבירה. ממבט ראשון נראה שאין כל קשר בין עודף הזהב לחטא העגל. אך חז"ל, עם הראייה החודרת שלהם, סוברים אחרת. הם מביטים אחורה להתחלה, ובעשותם זאת, הם מלמדים אותנו עקרון בסיסי. מעשי האדם, בין אם טובים הם ובין אם רעים, תלויים בהתחלה. לפיכך, על אדם להיות זהיר כאשר הוא מתחיל פעולה מסוימת, שכן הצלחתו או כשלונם נקבעים דוקא בנקודת ההתחלה."

"אני מבין, אמא. ולכן את רוצה שאתחיל את היום שלי בטוב."
"אכן כן, אברימי. ר' ירוחם גם מצטט את הרמב"ם (מורה נבוכים א', ל"ד), האומר שחוסר הכנה הוא מה שמונע מרוב האנשים מלרכוש חכמה. קל לרכוש חכמה אם האדם מכין את עצמו. ההכנה מתחילה מוקדם בבוקר, שעות לפני שבאמת פותחים את הגמרא. החכם מתנהג בצורה אחרת, מהרגע שהוא פותח את עיניו, כדי להיות מוכן ללמוד."

"תודה לך, אמא, על השיחה הזאת. שינית את גישתי. כעת אני 'אתגבר כארי' ואתחיל את היום בצורה טובה. ואז, כאשר אתיישב ליד הגמרא, אהיה לתלמיד חכם גדול."

"יהי רצון שתצליח, אברימי!"
"אמן."

משום שהם אוהבים אותנו

ספר דברים הוא ספר התוכחה. זמן קצר לפני מותו, אוסף משה רבינו את בני ישראל, ומזכיר את מהלכיהם וטעויותיהם שטעו במשך ארבעים השנים שעברו. הוא גם חוזר ומלמד את עיקרי האמונה ועבודת ה'. ר' שמשון רפאל הירש זצ"ל מעיר, שאחד עשר הפרקים הראשונים של ספר דברים, מכילים את יסודות האהבה, היראה, והדבקות בה'. לא רק לדור ההוא, אלא לכל הדורות.

היש מי שאוהב לשמוע תוכחה? בדרך כלל אנחנו משתדלים להמנע מכך ובודאי שאיננו ששים לקראת האדם המוכיח אותנו. "דעת זקנים מבעלי התוספות" בפרושם לתורה מביאים גישה אחרת. "מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחליק לשון". לאחר זמן, מפני שהוכיחן - חן ימצאו. משה רבינו הוכיח את בני ישראל, ובלעם - שבח אותם. משל למה הדבר דומה? לבן מלך שיש לו שני שרים. אחד אוהבו ואחד שונאו. האוהב אומר לו, בני הזהר שלא תעשה עבירה, שאביך מלך דיין ואם ישמע לא יחוס עליך אלא יהרגך. והשונא אומר, עשה כל תאוות לבך כי המלך אביך ואינך ירא משום דבר. השר הראשון הוא כמו משה רבינו שדבר דברי תוכחה. תוכחתו של משה רבינו שמרה עלינו משך אלפי שנים. השר השני הוא כמו בלעם שאמר "מה טובו אהליך יעקב". עשו כאוות נפשכם. אתם אומתו הנבחרת והאהובה של הקב"ה והוא אף פעם לא יעניש אתכם.

מסיימים בעלי התוספות ואומרים שמי שמקבל תוכחה, תבוא עליו ברכת טוב. בני ישראל היו מוכנים לקבל תוכחה. כיצד אנו יודעים זאת? ר' לייב חסמן בספרו "אור יהל" מצביע על העובדה שאמירת הדברים ברמז, כבר הספיקה. התוכחה הכילה שם של מקום בו התבצע החטא. לא היה צורך בשום דבר נוסף. מדרש רבה (דברים א', ט') אומר: "אמר לו הקב"ה למשה, 'הואיל וקבלו עליהן תוכחותיך, צריך אתה לברכן'. מיד חזר וברכן, שכל המקבל תוכחה זוכה לברכה."

ילדים יקרים...

כשאנחנו עושים טעויות, אבא ואמא צריכים לתקן אותנו. לפעמים, מלה אחת מספיקה, אבל לפעמים, אנחנו צריכים לשמוע יותר. זה לא תמיד נעים כשמוכיחים אותנו. אבל אם נחשוב על זה, נבין שהם עושים זאת משום שהם אוהבים אותנו. אחרת, הם היו פשוט נותנים לנו להמשיך לעשות טעויות. הם אוהבים אותנו ורוצים את הטוב ביותר עבורנו. אנחנו תמיד רוצים את הטוב ביותר עבורנו. אנחנו גם רוצים את הברכה השמורה לאלה המקבלים תוכחה. עכשיו כשאנחנו מבינים זאת, נכון שקל לנו יותר להאזין לה?

נקודת ההתחלה

"אברימי, הגיע הזמן לקום."

"אני כל כך עייף, אמא. אולי אני יכול לישון עוד חמש דקות?"
"זה מה שאמרת לפני חמש דקות, וגם חמש דקות לפני זה. כעת כבר אי אפשר יותר כך - אתה חייב לקום."

"בסדר, אמא. אבל קשה לי לזוז מהר. אינני יכול להתחיל את היום ביזנוק מהמיטה."

"מדוע לא, אברימי? אם תתעורר עם המחשבות הנכונות, הרי כל היום שלך יהיה מוצלח: תתפלל היטב, תאכל היטב, תלמד היטב, ותתייחס יפה לאנשים. וההיפך גם נכון. מי שמתעורר מתוך תחושת עצלות, או עם מצב רוח לא טוב, סופו שיסתבך. הוא יכעס

ילדים יקרים...

ר' ירוחם מסכם את כל העניין. לכל מצווה יש התחלה. לכל מעשה יש התחלה. אם אדם רוצה להצליח, עליו להתכונן היטב. בלי התחלה טובה, לא יוכל להשיג דבר. פעמים רבות מצווה מתחילה הרבה לפני מה שנראה לנו כנקודת ההתחלה. מתחילת היום, עלינו להיכנס למצב שיאפשר לנו לקיים את המצווה כראוי. ואז הכל ילך לנו בקלות! ילדים יקרים, דאגו לכך שהימים שלכם יהיו מוצלחים, שתצליחו במצוות ובמעשים הטובים. תנו להם התחלה טובה. קומו כאריות בבוקר, לעשות את רצון אבינו שבשמיים.